

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Kühna a členů JUDr. Miroslavy Jirmanové, JUDr. Petry Janouškové, Mgr. Vojtěcha Jaroše, JUDr. Ireny Schejbalové a JUDr. Hany Šajnerové, v právní věci kárného žalobce: **ministr spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, proti kárně obviněnému: **JUDr. M. Z.**, soudní exekutor, Exekutorský úřad Praha 3, se sídlem Strojírenská 47/18, Praha 5 - Zličín, zast. JUDr. Miloslavem Zwiefelhoferem, advokátem se sídlem Plánická 171, Klatovy, o návrhu kárného žalobce ze dne 6. 6. 2017, na zahájení řízení o kárné odpovědnosti soudního exekutora, při ústním jednání konaném dne 6. března 2018,

t a k t o :

JUDr. M. Z.

soudní exekutor,

Exekutorský úřad Praha 3, se sídlem Strojírenská 47/18, Praha 5 - Zličín

I. řízení se zastavuje

podle § 14 písm. a) a § 19 odst. 4 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, a § 121 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), pro skutek, kterým bylo kárně obviněnému kladeno za vinu, že jako soudní exekutor pověřený vedením exekuce v příkazech k úhradě nákladů exekuce čj. 144 EX 22404/15-22, čj. 144 EX 4891/15-25 a čj. 144 EX 1499/15-18, přiznal oprávněnému náhradu nákladů za výzvu k plnění povinnému před zahájením exekuce jako celý úkon právní služby, i když se jedná o jednoduchou výzvu k plnění;

II. se zprošťuje

a) podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb. návrhu, jímž mu bylo kladeno za vinu, že jako soudní exekutor v řízení vedeném pod sp. zn. 144 EX 22404/15 vstoupil dne 17. 3. 2016 do centrálního registru evidence obyvatel a pořizoval z něj výpis, byť k uvedenému dni již nebylo proti lustrované osobě několik týdnů vedeno exekuční řízení, neboť tento skutek není kárným proviněním,

b) se jako soudní exekutor pověřený vedením exekuce pod sp. zn. 144 EX 13309/14 žádným způsobem procesně nevypořádal s návrhem povinných na zrušení exekučních příkazů ze dne 16. 1. 2015 postihující nemovité věci povinných ve smyslu § 44a odst. 3 exekučního řádu, ačkoliv k takovému postupu dostal pokyn ze strany Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 19. 3. 2015, čj. 36 EXE 2782/2014-46, neboť tento skutek není kárným proviněním,

c) jako soudní exekutor pověřený vedením exekuce pod sp. zn. 144 EX 13309/14 v období od 6. 3. 2015 do 18. 4. 2016 neomezil zajištění nemovitého majetku povinných v rozsahu, který odpovídá výši vymáhaného nároku a nákladů, a v období od 18. 4. 2016 do 3. 10. 2016 nezrušil všechny exekuční příkazy zajišťující majetek povinných, ačkoliv byla pohledávka včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce zcela vymožená, přičemž nápravu učinil až po zahájení výkonu státního dohledu,

a jako soudní exekutor pověřený vedením exekuce pod sp. zn. 144 EX 2114/15 v období od 5. 1. 2016 do 18. 4. 2016 neomezil zajištění nemovitého majetku povinných v rozsahu, který odpovídá výši vymáhaného nároku a nákladů, a v období od 18. 4. 2016 do 3. 10. 2016 nezrušil všechny exekuční příkazy zajišťující majetek povinných, ačkoliv byla pohledávka včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce zcela vymožená, přičemž nápravu učinil až po zahájení výkonu státního dohledu, neboť tyto skutky nejsou kárným proviněním.

III. je v i n e n , ž e

jako soudní exekutor vydal exekuční příkazy příkázáním jiné peněžité pohledávky manžela povinného než z účtu u peněžního ústavu, a to konkrétně exekuční příkaz ze dne 8. 11. 2015, čj. 144 EX 16885/15-40, ze dne 1. 12. 2015, čj. 144 EX 16338/15-30, ze dne 8. 10. 2015, čj. 144 EX 16370/15-31, a ze dne 24. 9. 2015, čj. 144 EX 16774/15-26, všechny na pohledávky z penzijního připojištění manžela povinného,

t e d y

porušil povinnosti exekutora stanovené v § 42 odst. 4 a § 46 odst. 1 exekučního řádu,

t í m s p á c h a l

kárný delikt exekutora podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu;

IV. Za uvedený delikt uložil kárný senát podle § 116 odst. 6 písm. a) exekučního řádu

p í s e m n é n a p o m e n u t í .

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 6. 6. 2017 došla Nejvyššímu správnímu soudu kárná žaloba podaná kárným žalobcem, ministrem spravedlnosti. Kárný žalobce podal žalobu proti soudnímu exekutorovi JUDr. M. Z. (dále též jen „kárně obviněný“, „exekutor“ nebo „soudní exekutor“).

[2] Kárný žalobce vinil soudního exekutora z toho, že 1) v několika věcech přiznal oprávněnému náhradu nákladů za výzvu k plnění povinnému před zahájením exekuce jako celý úkon právní služby, byť se jednalo o jednoduchou výzvu k plnění, 2) vstoupil do centrálního

pokračování

registru evidence obyvatel a pořizoval z něj výpis, byť k uvedenému dni již nevedl proti lustrované osobě exekuční řízení, 3) ve čtyřech věcech vydal exekuční příkazy příkázáním jiné peněžité pohledávky manžela povinného než z účtu u peněžního ústavu, všechny na pohledávky z penzijního připojištění manžela povinného, 4) nevypořádal se s návrhem povinných na zrušení exekučních příkazů, 5) a 6) ve dvou věcech jednak neomezil zajištění nemovitého majetku povinných v rozsahu, který odpovídá výši vymáhaného nároku a nákladů, jednak nezrušil všechny exekuční příkazy zajišťující majetek povinných, ačkoliv byla pohledávka včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce zcela vymožena, přičemž nápravu učinil až po zahájení výkonu státního dohledu.

[3] Kárně obviněný ve svém obsáhlém vyjádření odmítl, že by spáchal jakékoliv kárné provinění. Detaily jednotlivých žalovaných skutků a vyjádření kárně obviněného jsou uvedeny níže.

II. Splnění předpokladů pro věcné projednání

[4] Kárný soud nejprve zkoumal, zda kárná žaloba splňuje předpoklady pro její věcné projednání. Dospěl k závěru, že byla podána osobou k tomu oprávněnou, obsahuje stanovené náležitosti a byla podána ve lhůtě stanovené v § 117 odst. 3 exekučního řádu.

[5] Ve věci proběhlo ústní jednání dne 6. 3. 2018.

III. Posouzení věci kárným soudem

III.A. Zastavení řízení

[6] Po podání žaloby vzal kárný žalobce dne 27. 6. 2017 žalobu částečně zpět co do žalovaného skutku, podle něhož kárně obviněný jako soudní exekutor pověřený vedením exekuce v příkazech k úhradě nákladů exekuce čj. 144 EX 22404/15-22, čj. 144 EX 4891/15-25 a čj. 144 EX 1499/15-18 přiznal oprávněnému náhradu nákladů za výzvu k plnění povinnému před zahájením exekuce jako celý úkon právní služby, i když se jedná o jednoduchou výzvu k plnění. Podle § 14 písm. a) zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, senát bez ústního jednání řízení zastaví, byl-li návrh na zahájení řízení vzat zpět. Soud proto výrokem č. I. řízení v příslušném rozsahu zastavil, učinil tak v zájmu efektivity řízení při jednání, ve kterém rozhodoval o zbývajících žalovaných skutcích.

III.B. Zproštění

a) Vstup do centrálního registru evidence obyvatel

[7] Kárný žalobce exekutorovi vytýká, že v řízení vedeném pod sp. zn. 144 EX 22404/15 vstoupil dne 17. 3. 2016 do centrálního registru evidence obyvatel a pořizoval z něj výpis, byť k uvedenému dni již nebylo proti lustrované osobě několik týdnů vedeno exekuční řízení. Dne 6. 1. 2016 si totiž povinný osobně převzal v sídle exekutorského úřadu oznámení o skončení exekuce a na místě se vzdal odvolání. Kárný žalobce vychází z teze, že po skončení exekuce již nikdy exekutor nemůže do centrálního registru obyvatel vstupovat. Pokud totiž exekutor nemá

toto oprávnění před zahájením exekuce, tím spíše jej nemá ani po skončení exekuce. Navíc v žalovaném případě nebylo třeba ověřovat údaje (adresu) povinného z centrální evidence, neboť povinný veškeré písemnosti převzal osobně.

[8] Kárně obviněný s výkladem kárného žalobce nesouhlasí. Zákon dle něj nevylučuje, aby do centrální evidence vstoupil i po skončení exekuce, oprávněnost takového postupu je třeba posuzovat případ od případu. Exekutor lustroval povinného dne 17. 3. 2016 jen pro účely kontroly správnosti vyznačení doložky exekuce. Přiznává však, že v tomto případě to nebylo nutné. V obecné rovině pak uvádí příklady, kdy exekutor má právo i povinnost vstoupit do centrální evidence i po skončení exekuce (např. zpochybnění doručení, vracení přeplatku povinnému atd.).

[9] Dle § 33a odst. 1 exekučního řádu Ministerstvo vnitra nebo Policie ČR poskytuje *pro potřeby exekuce* exekutorům a) referenční údaje ze základního registru obyvatel, b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel, c) údaje z agendového informačního systému cizinců, d) údaje z registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou vedeny v informačních systémech uvedených v písmenech b) a c).

[10] Pořizování výpisů z centrální evidence obyvatel v rozporu se zákonem je kárným proviněním. Závažnost porušení zákona plyne ze skutečnosti, že evidence občanů je chráněným souborem údajů o občanech a jiných osobách, z něhož lze získávat údaje jen za podmínek stanovených zákonem [§ 8 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)]. Jakkoliv judikatura doposud řešila jen případy lustrace před zahájením exekučního řízení (např. rozhodnutí ze dne 16. 4. 2013, čj. 14 Kse 9/2012-143), je evidentní, že protiprávním jednáním s potenciálním naplněním skutkové podstaty kárného provinění je i nezákonná lustrace po skončení exekuce. Rozhodně však nelze souhlasit s kárným žalobcem, že nezákonná je lustrace již jen proto, že se udála po skončení exekuce. Příklady uváděné exekutorem jsou pádné; kárný soud souhlasí, že i po skončení exekuce mohou nastat případy, kdy exekutor *pro potřeby exekuce musí* osobní údaje některé osoby ověřit (viz bod [8] shora).

[11] Kárný soud k tomu uvádí, že celé jednání se odehrálo tak, jak popsal v žalobě kárný žalobce. K lustraci došlo několik týdnů po skončení exekuce, navíc v daném případě byla lustrace nadbytečná (neodpovídala ani příkladům uváděným kárně obviněným, ve kterých by lustrace byla nutná pro potřeby exekuce). Ostatně exekutor i při jednání uznal, že lustrace v tomto případě byla nadbytečná, neboť k doručení písemností došlo osobním převzetím v úřadu kárně obviněného. Proto pokud by pracovník kárně obviněného „*byl pečlivější, tak tu lustraci dělat nemusel*“.

[12] Kárný soud má za to, že i kdyby snad lustrace nebyla v souladu se zákonem, jeden izolovaný případ, kdy by k takovéto nezákonné lustraci došlo, způsobený evidentním pochybením pracovníka kárně obviněného exekutora, nemůže založit kárné provinění. Protože kárný žalobce vícero případů neuvádí, kárný soud uzavírá, že šlo o ojedinělé pochybení úřadu kárně obviněného, které se může stát i v tom nejlépe fungujícím úřadě. V žádném případě však takovýto izolovaný případ nemůže naplnit skutkovou podstatu kárného provinění. Proto kárný soud rozhodl, že žalovaný skutek není kárným proviněním.

pokračování

b) *Nevypořádání se s návrhem povinných na zrušení exekučních příkazů*

[13] Kárný žalobce dále žaluje exekutora za to, že v exekuci vedené pod sp. zn. 144 EX 13309/14 se žádným způsobem procesně nevypořádal s návrhem povinných ze dne 16. 1. 2015 na zrušení exekučních příkazů postihujících nemovité věci povinných ve smyslu § 44a odst. 3 exekučního řádu, ačkoliv k takovému postupu dostal pokyn ze strany Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 19. 3. 2015, čj. 36 EXE 2782/2014-46.

[14] Kárně obviněný naplnění kárného provinění zpochybňuje. Má za to, že povinní neučinili návrh na zrušení exekučních příkazů, neboť ve smyslu § 44a odst. 3 exekučního řádu nedoložili, že jejich zbývající majetek zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce. Povinní nejen nedoložili existenci takového majetku, ale ani kárně obviněný takový majetek nedohledal. Proto kárně obviněný podání podle jeho obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) vyhodnotil pouze jako návrh na zastavení exekuce a její odklad a v zákonné lhůtě podání postoupil exekučnímu soudu k rozhodnutí. Za podstatné považuje to, že povinným neodepřel přístup k soudnímu přezkumu. Exekuční soud sice v odůvodnění jeho rozhodnutí dal kárně obviněnému pokyn k rozhodnutí o návrhu na zrušení exekučních příkazů, avšak podle § 43a odst. 6 exekučního řádu je závazný pouze pokyn k odmítnutí, zamítnutí exekučního návrhu, nebo k zastavení exekučního řízení.

[15] Kárný soud dokazováním zjistil, že povinní ve věci vedené pod sp. zn. 144 EX 13309/14 doručili dne 20. 1. 2015 exekutorovi písemnost nazvanou *Návrh na zastavení exekuce, návrh na odklad exekuce, zrušení exekučních příkazů postihujících nemovitosti ve vlastnictví povinných*. V návrhu mimo jiné uvedli: „*Dále navrhujeme, aby do rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce a do rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR o dovolání povinných byl výkon exekuce odložen, a to včetně okamžitého zrušení exekučních příkazů postihujících nemovitosti ve vlastnictví povinných* [...]“ (zvýraznil kárný soud). Z elektronického spisu sp. zn. 144 EX 13309/14 dále plyne, že exekutor vyzval oprávněného k vyjádření dne 22. 1. 2015, vyjádření oprávněného obdržel dne 3. 2. 2015, soudu předložil předkládací zprávu dne 12. 2. 2015, poté zaslal soudu dvě žádosti o součinnost, kde se dotazoval, zda již soud o návrhu rozhodl. Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 19. 3. 2015, čj. 36 EXE 2782/2014-45, vyhověl návrhu povinných na odklad exekuce. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že „*o návrhu na zrušení exekučních příkazů postihujících nemovitosti ve vlastnictví povinných rozhodne podle § 44a odst. 3 EŘ soudní exekutor*“.

[16] Podle § 44a odst. 1 exekučního řádu mj. platí, že nerozhodl-li exekutor podle § 44 odst. 4 jinak, nesmí povinný po doručení vyrozumění nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku. Právní jednání, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatné. Podle § 44a odst. 3 exekučního řádu, o jehož aplikaci v nynější věci šlo, *na návrh povinného může exekutor rozhodnout o tom, že se zákaz podle odstavce 1 a podle § 47 odst. 6 nevztahuje na majetek, který povinný uvedl v návrhu, jestliže povinný zároveň doloží, že jeho zbývající majetek zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce*.

[17] Podle § 46 odst. 1 exekučního řádu exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem. Podle § 41 odst. 2 o. s. ř., na který se kárný žalobce odvolává, *[k]aždý úkon posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je úkon nesprávně označen.*

[18] Jak kárný soud vysvětlil např. v rozhodnutí ze dne 2. 12. 2013, čj. 15 Kse 14/2012-317, pokud soudní exekutor obdrží podání od účastníku řízení, je jeho povinností se s ním jakýmkoli způsobem vypořádat, byť i tak, že sdělí, proč se podáním zabývat nebude; nelze jej však bez dalšího zcela ignorovat (rozhodnutí ze dne 6. 5. 2015, čj. 15 Kse 7/2014-130). V nynějším případě však exekutor podání neignoroval, postoupil jej bez zbytečného odkladu soudu (blíže viz výčet úkonů exekutora uvedený v bodě [15] shora), v návaznosti na soudní rozhodnutí se však opomenul zabývat jednou částí podání, návrhem dle § 44a odst. 3 exekučního řádu. Kárný soud má za to, že z návrhu povinných je zřejmé, čeho se povinní domáhali. Sami povinní výslovně uvádí, že si přejí zrušit exekuční příkazy na nemovitosti. Je evidentní, že jejich cílem bylo zrušit zákaz nakládání s majetkem podle § 44a odst. 3 exekučního řádu. Pokud návrh povinných snad neobsahoval všechny zákonem požadované náležitosti, měl je kárně obviněný vyzvat k doplnění, např. výzvou k doložení, že zbývající majetek povinných *zjevně a nepochybně postačuje k ubrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce* (§ 44a odst. 3 exekučního řádu).

[19] I kdyby však v nynější věci bylo sporné, zda návrh doručený exekutorovi dne 20. 1. 2015 vskutku zahrnoval též návrh dle § 44a odst. 3 exekučního řádu, tato otázka musela být vyjasněna nejpozději okamžikem doručení usnesení obvodního soudu čj. 36 EXE 2782/2014-45. Soud v tomto usnesení dospěl k jasnému závěru, že návrh zahrnoval i žádost dle § 44a odst. 3 exekučního řádu. Polemika exekutora v otázce závaznosti odůvodnění rozhodnutí soudu pro exekutora se mívá s podstatou věci. Pokud soud dospěl k závěru, že návrh povinných byl též návrhem dle § 44a odst. 3 exekučního řádu, nemohl exekutor dále setrvávat v přesvědčení, že takovýto návrh učiněn vůbec nebyl. Právní názor exekutora, interpretující návrh jinak, se totiž nejpozději v tomto okamžiku stal neudržitelným.

[20] Z hlediska naplnění znaků skutkové podstaty kárného provinění je však podstatné i to, co kárný soud dále dokazováním zjistil. Dne 18. 4. 2016 došla exekutorovi další žádost o okamžité odblokování nemovitostí a účtů (č. 1. 78). Na tuto žádost již exekutor reagoval přípisem ze dne 2. 5. 2016, v němž upozornil na nutnost označení jiného majetku pro možné odblokování nemovitých věcí.

[21] Z právě podaného stavu věci je tak evidentní, že exekutor sice zůstal nečinný ve vztahu k části návrhu doručeného dne 20. 1. 2015, jakkoliv nejpozději od doručení usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 v březnu 2015 si musel být vědom, že s částí návrhu se musí dále vypořádat. Ale i náhledem do stejného spisu je zřejmé, že jde o jedno pochybení v jinak zásadně bezchybném postupu exekutora. Kárným proviněním nemůže být jedno individuální pochybení, třeba i spočívající v nevypořádání určitého návrhu, pokud toto pochybení není projevem širšího systematického pochybení na straně exekutora. Že tomu tak skutečně není, je vidět i z dalšího postupu exekutora, který na další návrh směřující k postupu dle § 44a odst. 3 exekučního řádu již procesně patřičně reagoval.

pokračování

[22] I zde proto dospěl kárný soud k závěru, že žalovaný skutek není kárným proviněním.

c) *Neomezení zajištění nemovitého majetku*

[23] Kárný žalobce dále exekutorovi vytýká, že v řízení pod sp. zn. 144 EX 13309/14 v období od 6. 3. 2015 do 18. 4. 2016 neomezil zajištění nemovitého majetku povinných v rozsahu, který odpovídá výši vymáhaného nároku a nákladů, a v období od 18. 4. 2016 do 3. 10. 2016 nezrušil všechny exekuční příkazy zajišťující majetek povinných, ačkoliv byla pohledávka včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce zcela vymožená. Podobně argumentuje i ve věci sp. zn. 144 EX 2114/15: dle kárného žalobce zde exekutor v období od 5. 1. 2016 do 18. 4. 2016 neomezil zajištění nemovitého majetku povinných v rozsahu, který odpovídá výši vymáhaného nároku a nákladů, a v období od 18. 4. 2016 do 3. 10. 2016 nezrušil všechny exekuční příkazy zajišťující majetek povinných, ačkoliv byla pohledávka včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce zcela vymožená, přičemž nápravu učinil až po zahájení výkonu státního dohledu.

[24] V odůvodnění kárný žalobce upozorňuje k věci sp. zn. 144 EX 13309/14 na zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitosti povinných a na exekuční příkaz prodejem nemovitostí povinných, oba datované dnem 6. 1. 2015. Nemovitostmi byly byt ve společném jmění manželů v P. 5, k. ú. S., pozemek se stavbou k bydlení ve společném jmění manželů v obci Ch., 1/2 podíl povinné na pozemku se stavbou rodinného domu v P. – V. Ch., pozemek s rekreační stavbou ve společném jmění manželů v obci Ž. Celková vymáhaná částka jistiny ve výši 50 052,30 Kč přitom byla uhrazena povinnými oprávněnému dne 12. 2. 2015, o čemž se exekutor dozvěděl nejpozději dne 6. 3. 2015 doručením podání oprávněného. Od toho dne vymáhal již jen náklady oprávněného a náklady exekuce. Na stejné nemovitosti vydal exekutor též exekuční příkaz prodejem nemovitostí stejných povinných, datovaný dnem 17. 12. 2015, ve věci vedené pod sp. zn. 144 EX 2114/15. Jistina a náklady soudního řízení v této věci byly uhrazeny 16. 12. 2015, o čemž se exekutor dozvěděl od oprávněného dne 5. 1. 2016. Od toho dne vymáhal již jen náklady oprávněného a náklady exekuce. Kárný žalobce dále rekapituluje průběh řízení, upozorňuje na rozpory v postupu exekutora, který nejprve vycházel z toho, že náklady exekuce byly uhrazeny, pak ale změnil názor. Navíc upozorňuje, že exekutor zajišťoval veškerý majetek povinných včetně nemovitých věcí, byť tento majetek mnohonásobně převyšoval vymáhanou pohledávku nákladů oprávněného a nákladů exekuce. Dále obsáhle cituje judikaturu, která se dílem vztahuje k přiměřenosti zajištění majetku povinných, dílem se vztahuje k postupu exekutora bez zbytečných průtahů.

[25] Kárně obviněný spáchání kárného provinění odmítl. Upozornil na nejasnosti ve skutkovém vymezení deliktu, rozpory a nejasnosti návrhu. Kárný žalobce prý směšuje exekutorské zástavní právo s exekučním příkazem prodejem nemovitostí povinných, jde však o nesouměřitelné instituty. Exekutorské zástavní právo bylo zřizováno pravidelně, pro jeho zřízení nebyla rozhodná výše vymáhané pohledávky.

[26] Během jednání kárný soud ověřil skutkový stav. Zjistil, že ve věci sp. zn. 144 EX 13309/14 bylo skutečně zřízeno exekutorské zástavní právo na nemovitosti

povinných a byl vydán exekuční příkaz prodejem nemovitostí povinných, oba datované dnem 6. 1. 2015; ve věci sp. zn. 144 EX 2114/15 byl vydán pouze exekuční příkaz prodejem stejných nemovitostí stejných povinných, datovaný dnem 17. 12. 2015 (blíže bod [24] shora).

[27] Během jednání si dále kárný soud ujasnil, zda kárný žalobce vytýká exekutorovi zřízení exekutorského zástavního práva, anebo jen vydání exekučních příkazů k exekučnímu prodeji nemovitostí. V reakci na to zástupkyně kárného žalobce uvedla, že exekutorovi vytýká obojí. Takovémuto postoji ale kárný soud nerozumí, protože, jak správně ve své obraně uvedl exekutor, pro zřízení exekutorského zástavního práva dle § 69a exekučního řádu, ve znění do 30. 6. 2015, nebyla rozhodná výše vymáhané pohledávky ani její nepoměr k hodnotě nemovitostí (blíže viz Kasíková, M. – Šimka, K. komentář k § 69a, in: Kasíková, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck 2013, s. 445). Z právního hlediska je pak samozřejmě nepochopitelné směšování institutu exekutorského zástavního práva s exekučním příkazem prodejem nemovitých věcí.

[28] Z usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2018, čj. 16 Co 433/2017-177, vztahujícího se k věci pod sp. zn. 144 EX 13309/14, kárný soud dále zjistil, že exekuční řízení proti povinným dále po právu probíhá, protože povinní neuhradili veškeré náklady exekuce, a naopak svým procesním postupem zapříčinili další nárůst nákladů oprávněných. Z tohoto usnesení jasně plyne, že povinní doposud zcela neuhradili veškeré náklady exekuce, v rozporu s tím, co v některých částech žaloby (včetně návrhu skutkové věty deliktu) uvedl kárný žalobce. Na usnesení městského soudu ze dne 30. 1. 2018 zástupkyně kárného žalobce ani přes výzvu kárného soudu nebyla s to reagovat, s tím, že „*bohužel [byla] pracovně mimo ministerstvo již od minulého týdne*“, resp. „*nemá se ke čemu vyjádřit*“.

[29] Kárný soud k tomu uvádí, že návrh kárného žalobce je v části věnované žalovaným skutkům č. 5 a 6 nepřehledný, vnitřně rozporný a nejasný. Kárný soud proto logicky očekával, že během jednání bude zástupkyně kárného žalobce s to reagovat na dotazy soudu, bude s to vysvětlit žalobu v reakci na dokazovaný skutkový stav v průběhu jednání. Zástupkyně kárného žalobce bohužel ničeho podobného nebyla schopna. Kárný soud je „*nestranným třetím*“, který nemůže za kárného žalobce napravovat chyby a nejasnosti jeho žaloby. Jinak by zcela vykročil ze své role a stal by se inkvizičním soudem ve středověkém smyslu toho slova.

[30] Problémem kárné žaloby v tomto bodě je nesporně též nevyjasněný skutkový stav; kárná žaloba byla totiž podána v době, kdy stále probíhá exekuční řízení, v jehož rámci se měly stát pochybení vytýkaná kárným žalobcem. V takovémto případě je třeba přistupovat k podávání kárné žaloby obzvláště pečlivě, s vědomím toho, že civilní soudy mohou dospět k jinému závěru, než kárný žalobce. Otázka míry uhrazení nákladů exekuce v nynější věci je právě takovouto otázkou. Kárný soud proto uzavírá, že skutkový stav v nynější věci není zcela jasný, především není jasné, kolik vlastně činila neuhrazená částka, na kterou se exekuce v rozhodné době vedla. Protože k objasnění skutkového stavu kárný žalobce nikterak nepřispěl, nemohl kárný soud otázku přiměřenosti vydání exekučních příkazů prodejem nemovitostí vůbec posuzovat.

[31] Proto nemohl kárný soud rozhodnout jinak, než je uvedeno ve výroku II.

III.C. Odsuzující výrok

pokračování

[32] Kárný žalobce v žalobě exekutorovi též vytkl, že vydal exekuční příkazy příkázáním jiné peněžité pohledávky manžela povinného než z účtu u peněžního ústavu, a to konkrétně exekuční příkazy ze dne 8. 11. 2015, čj. 144 EX 16885/15-40, ze dne 1. 12. 2015, čj. 144 EX 16338/15-30, ze dne 8. 10. 2015, čj. 144 EX 16370/15-31, a ze dne 24. 9. 2015, čj. 144 EX 16774/15-26, všechny na pohledávky z penzijního připojištění manžela povinného. Všechny exekuční příkazy kárně obviněný vydal až v druhé polovině roku 2015. Skutkový stav kárný soud ověřil, žádná ze stran ho ostatně ani nijak nezpochybnila. Kárně obviněný k tomu jen dodal, že od léta 2016, v návaznosti na závěry ministerské kontroly, přehodnotil svůj výklad a exekuční příkazy na pohledávky z penzijního připojištění manžela povinného již nevydává.

[33] Kárný žalobce argumentuje, že jde-li o dluh, který patří do společného jmění manželů, nebo o dluh povinného, pro který lze vydat exekuční příkaz na majetek ve společném jmění manželů, § 262a odst. 2 o. s. ř. ani § 42 odst. 4 exekučního řádu neumožňují ve znění od 1. 7. 2015 postih jiné peněžité pohledávky manžela povinného, ale jen a pouze postih pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu. Postihnout tedy nelze pohledávku manžela z penzijního připojištění. Kárně obviněný s tímto nesouhlasí, a vysvětluje svůj výklad zákona, který má směřovat přesně k tomu závěru, k němuž ve vytýkaných případech dospěl.

[34] Kárný soud nejprve shrnuje zákonnou úpravu.

[35] Podle § 42 odst. 4 exekučního řádu, ve znění účinném od 1. 7. 2015 po novele provedené zákonem č. 139/2015 Sb., *jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze vydat exekuční příkaz na majetek ve společném jmění manželů, lze vést exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.* Podle § 58 odst. 1 exekučního řádu exekuci lze provést jen způsoby uvedenými v tomto zákoně. Podle § 58 odst. 2 písm. a) exekučního řádu nebrání-li to účelu exekuce, provede se exekuce ukládající zaplacení peněžité částky postupně příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, a nepostačuje-li to, pak příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu. Kárný soud k tomu dodává, že příkázání jiné peněžité pohledávky manžela povinného než z účtu u peněžního ústavu zákon nezmiňuje.

[36] Stejným způsobem se měnila úprava v občanském soudním řádu. Podle § 262a odst. 2 o. s. ř., ve znění do 30. 6. 2015, před novelou č. 139/2015 Sb., výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela povinného, příkázáním pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu, příkázáním jiné peněžité pohledávky manžela povinného nebo postižením jiných majetkových práv manžela povinného bylo lze nařídit tehdy, jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů. Od 1. 7. 2015, po novele č. 139/2015 Sb., zákonodárce výrazně omezil možnost postihnout v exekuci výlučný majetek manžela povinného – výlučný majetek manžela povinného lze od 1. 7. 2015 postihnout pouze příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného. Podle § 262a odst. 4 o. s. ř., ve znění zákona č. 139/2015 Sb., *[j]de-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze nařídit výkon rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.* Nově se toto ustanovení aplikuje nejen v případech vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, ale také v případech výlučného dluhu jednoho

z manželů, který vznikl po uzavření manželství a který lze podle § 731 občanského zákoníku uspokojit ze společného jmění manželů.

[37] Důvodová zpráva k novele § 262a o. s. ř. a § 42 exekučního řádu, provedené zákonem č. 139/2015 Sb., k právě diskutovanému problému uváděla, že předchozí úprava přinášela mnoho problémů, kdy byl postihován majetek včetně mzdy manžela, který nebyl účastníkem předchozího řízení a nemusel být ani o vydání exekučního titulu informován. Smyslem nové úpravy bylo proto „zachovat v § 262a odst. 4 pouze možnost postihu pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu. Dle stávající judikatury je zcela nerozhodné, jaké peněžní prostředky na účet plynou (zda by plnění poskytovaná na účet náležela do společného jmění manželů, pokud by bylo určeno jiné místo plnění), ale je-li majitelem účtu pouze jeden z manželů, bude se vždy jednat o pohledávku manžela povinného“ (srov. blíže důvodovou zprávu k vládnímu návrhu zákona ze dne 22. 9. 2014, digitální repozitář Poslanecké sněmovny PČR, tisk č. 337/0).

[38] Výklad, že počínaje 1. 7. 2015 lze vést exekuci jen příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu, je jednotně přijímán též v literatuře (srov. např. Kasíková, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 275; Levý, J. in: Svoboda, K. - Smolík, P. – Levý, J. – Šínová, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1068 násl.). J. Levý krom toho uvádí, že pokud před nabytím účinnosti novely č. 139/2015 Sb. došlo v souladu s tehdy platnou a účinnou právní úpravou k postižení i jiných majetkových práv manžela povinného, než výplaty prostředků z účtu u peněžního ústavu, soud je povinen takto prováděný výkon rozhodnutí zastavit pro nepřipustnost podle § 267 odst. 1 písm. h), a to ode dne účinnosti zákona č. 139/2015 Sb. Výkon rozhodnutí prováděný jinak než postižením prostředků z účtu u peněžního ústavu totiž zákon od 1. 7. 2015 neumožňuje (tamtéž, s. 1069).

[39] Na novelu procesních předpisů reagovala též Exekutorská komora. Ani ta neměla jakékoliv pochybnosti o významu novely. Oficiální prohlášení Exekutorské komory ČR ze dne 28. 4. 2015 uvádí, že návrhem novely exekučního řádu a občanského soudního řádu, který byl tehdy v Senátu, vítají „zejména manželé dlužníků. V soudním výkonu rozhodnutí ani exekuci už nebudou prováděny srážky z jejich mzdy, nebude postihováno jejich stavební spoření ani penzijní připojištění.“ (viz příspěvek *Na novele exekučního řádu vydělá pouze stát, zaplatí to věřitelé a dlužníci*, <http://ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1992-na-novele-exekucniho-radu-vydela-pouze-stat-zaplati-to-veritele-a-dluznici-28-04-2015?w=>). Ve stejném duchu Exekutorská komora píše po finálním schválení novely, ve stanovisku ze dne 24. 6. 2015: „V souvislosti se zákonem č. 139/2015 dochází ke zrušení postihu mzdy manžela. Nebude postihováno ani penzijní připojištění. Zákon tak snižuje šance věřitelů na uspokojení jejich pohledávek.“ (viz příspěvek *Změny exekučního řádu se nepříznivě dotknou věřitelů ale i dlužníků, upozorňuje Exekutorská komora ČR*, <http://ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2019-zmeny-exekucniho-radu-se-nepriznive-dotknou-veritelu-ale-i-dluzniku-upozorňuje-exekutorska-komora-cr-24-6-2015?w=>).

[40] Jakkoliv kárně obviněný v řízení před kárným soudem uváděl, že k této otázce zatím neexistuje žádná jednotná judikatura, ani to není pravda. Například Nejvyšší soud v usnesení ze dne 20. 2. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1874/2016, uváděl k aplikaci novely č. 139/2015 Sb. na řízení zahájená před její účinností, že pokud od 1. 7. 2015 právní úprava nadále jiné způsoby exekuce

pokračování

než exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu neupravuje, nelze od 1. 7. 2015 exekuci takovýmto způsobem nadále provádět, jakkoliv exekuce sama započala před tímto datem (jde tedy o shodný závěr, jaký uvádí i J. Levý v komentáři k občanskému soudnímu řádu, viz bod [38] shora).

[41] Kárně obviněný se snaží s jednoznačností právě uvedeného výkladu polemizovat. Upozorňuje totiž, že pohledávka z účtu u penzijní společnosti je součástí společného jmění manželů. Proto exekuce na takovou pohledávku je prý v souladu s hmotným právem. Kárný soud však upozorňuje, že takovýto výklad je podle ustálené civilní judikatury neudržitelný. Dle judikatury platí pravý opak, dle ustálené praxe Nejvyššího soudu není pohledávka z účtu součástí společného jmění manželů (usnesení ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/99, č. 4/2001 Sb. rozh. civ.; usnesení ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. 20 Cdo 2892/2005; rozsudek ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2175/2007; usnesení ze dne 7. 3. 2017, sp. zn. 20 Cdo 164/2017).

[42] I kdyby však (kárný soud zdůrazňuje, že jen teoreticky, neboť takovýto závěr je v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, jejíž příklady jsou citovány v předchozím bodě) platilo, že pohledávka z penzijního připojištění je součástí společného jmění manželů, nemohlo by to mít na věc větší vliv. Pokud totiž procesní právo neumožňuje výkon určitého hmotného práva, nelze procesní normy obcházet či negovat kreativním výkladem práva hmotného. Hmotné právo není bez práva procesního samo o sobě realizovatelné a vynutitelné, tudíž hmotné právo nemůže libovolně právo procesní suplovat.

[43] Kárný soud má ze všech uvedených důvodů za to, že právní úprava je počínaje 1. 7. 2015 jednoznačná, nepřipouští legitimní pochyby o svém významu. Jakkoliv se o právu a jeho výkladu velmi často razí zásada, že naprosto vše je v právu zpochybnitelné, neexistují zde žádné objektivní výkladové pravdy, žádný výklad prý není nikdy jistý, kárný senát se k takovýmto nihilistickým názorům nehlásí. Je samozřejmě pravda, že některé otázky jsou v právu nejasné, pročež rozdílné názory na výklad práva jsou *prima facie* legitimní. Exekutor nemůže zodpovídat za odlišné právní názory jen proto, že později se ukáže, že názor vrcholných soudních instancí byl odlišný. Na druhou stranu však řada závěrů v právu a odpovědí na výklad právních předpisů je jednoznačná, a určitý názor lze odmítnout jako objektivně nesprávný již jen s ohledem na neudržitelnost takovéto právní argumentace. Zjevně excesivní právní argumentace může (výjimečně) založit i kárnou odpovědnost interpreta zastávajícího takovouto excesivní argumentaci. Jak kárný soud uvedl již v minulosti, kárnou odpovědnost exekutora nelze shledat v zastávání odlišného právního názoru či výkladu právního předpisu, ledaže by byl takový výklad zjevně excesivní (rozhodnutí ze dne 6. 5. 2015, čj. 15 Kse 7/2014-130). Kárný soud je přesvědčen, že nynější kauza takovýmto případem zjevně excesivního výkladu vskutku je. Neexistuje naprosto žádná legitimní argumentace, která by mohla přisvědčit názoru kárně obviněného exekutora.

[44] Kárně obviněný se s jednoznačností výkladu snažil polemizovat. Kárnému soudu předložil řadu soudních rozhodnutí, která prý mají svědčit o správnosti jeho opačnému názoru, podle něhož exekuci podléhá i po 1. 7. 2015 též pohledávka z penzijního připojištění manžela povinného. Kárný soud všechna soudní rozhodnutí, kterých se kárně obviněný dovolával, prostudoval. Lze shrnout, že tato rozhodnutí se k exekuci příkázáním jiné pohledávky manžela

povinného než z účtu u peněžního ústavu vůbec nevyjádřila. Způsob provedení exekuce v těchto případech povinný nenapadl, dožadoval se zastavení exekuce z jiných důvodů. Logicky se tedy civilní soudy k tomuto důvodu vůbec nevyjadřovaly.

[45] V jednom jediném z případů, na které poukazuje kárně obviněný, se k řešení problematice vyjádřil Obvodní soud pro Prahu 2. Ve věci šlo o exekuční příkaz vydaný exekutorem dne 11. 2. 2016, tj. po účinnosti novely č. 139/2015 Sb., která omezila postih majetku manžela povinného pouze na příkázání peněžité pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Obvodní soud pro Prahu 2 v usnesení ze dne 28. 4. 2016, čj. 33 EXE 1175/2015-46, uvedl, že „[t]akéž platí, že exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného bude zastavena tehdy, nejsou-li na něm ani z části uloženy peněžní prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů (§ 262b odst. 2 o.s.ř.). Navrhovatelka však tyto skutečnosti netvrdila ani neprokazovala. Soud tedy shrnuje, že ohledně peněžních prostředků na účtu vedeném na jméno navrhovatelky platí po shora rozvedeném výkladu zákonná domněnka, že takové peněžní prostředky náležejí do společného jmění manželů (§ 262b odst. 2 věta druhá o.s.ř.). Obdobně také do společného jmění manželů pro vymáhání předmětné pohledávky patří i družstevní podíl a peněžitá pohledávka manželky povinného z penzijního připojištění (viz odůvodnění shora)“ (zvýraznění doplnil kárný soud). Proto soud návrh na částečné zastavení exekuce zamítl. Tento právní názor následně potvrdil i Městský soud v Praze v usnesení ze dne 22. 7. 2016, čj. 51 Co 208/2016-92. Městský soud pouze uvedl, že postižené majetkové hodnoty nepatří do výlučného majetku manželky povinného, a proto považoval názor Obvodního soudu pro Prahu 2 za správný. Obvodní soud pro Prahu 2, ani Městský soud v Praze, však tyto své závěry nepodepřely detailnější argumentací. Kárný soud má za to, že obě citovaná rozhodnutí jsou excesem, jasným vybočením z jednoznačného významu exekučního řádu a občanského soudního řádu po novele č. 139/2015 Sb.

[46] Nelze ani akceptovat obranu exekutora, že při jiných kontrolách mu žádné obdobné pochybení jiný dohledový orgán, Obvodní soud pro Prahu 3, nevytkl. Kárný soud nezná obsah těchto kontrol a jejich zaměření. Je také možné, že kontrolní orgány jednoduše toto pochybení přehlédly, nebo ho vůbec nekontrolovaly. V každém případě nemůže platit princip, podle něhož pokud se exekutor nějakého pochybení dopustil, a první kontrola, ať již z jakéhokoliv důvodu, na toto pochybení neupozornila, nemůže již žádná další kontrola, *nota bene* z jiného dohledového orgánu, na toto pochybení upozornit.

[47] Kárně obviněného nemůže vyvinít ani názor Obvodního soudu pro Prahu 3, za který jednal Mgr. P., asistent tohoto soudu. Ten v protokolu z kontroly ze dne 30. 11. 2017 uvádí, že v kárné žalobě „*vytýkané věci jsou téměř výlučně záležitostí rozdílného právního názoru (resp. výkladu zákona) ministerstva a soudního exekutora. [...] rozhodnutí o tom, který názor je správný, náleží kárnému soudu, a zdejší soud se proto v rámci své kontroly hlouběji nezabýval právním odůvodněním žalobce ani soudního exekutora*“. Kárný soud k tomu jen stručně poznamenává, že právě uvedený názor evidentně nijak jednání obviněného neschvaluje, ani jej nijak nehodnotí. Naopak výslovně se touto otázkou odmítá blíže zabývat. Rozhodně proto nemůže sloužit jako argument pro vyvinění exekutora.

[48] Kárný soud proto na tomto místě uzavírá, že kárně obviněný porušil povinnosti exekutora stanovené v § 42 odst. 4 a § 46 odst. 1 exekučního řádu.

pokračování

[49] Dále kárný senát zvažoval kvalifikaci kárného provinění.

[50] Shora uvedený skutek vyhodnotil kárný senát jako prostý kárný delikt. Při kvalifikaci deliktu vyšel zejména z toho, že kárný žalobce žaloval celkem jen čtyři případy, kdy exekutor uvedeným protizákonným postupem postihl jiná majetková práva manžela povinného, než výplaty prostředků z účtu u peněžního ústavu. Toto číslo samo o sobě je hraniční (exces musí dosáhnout nejen určité kvality, ale obvykle též určité kvantity), rozhodně proto nemůže založit závažné kárné provinění, kterého se v této souvislosti kárný žalobce domáhal.

[51] Při úvaze o druhu a výši kárného opatření vycházel kárný senát především z toho, že kárně obviněný nebyl doposavad kárným senátem nikdy trestán. Jeho úřad je hodnocen jinak velmi pozitivně, jak exekutor prokazoval i zprávami z jiných kontrol svého úřadu. Jako polehčující okolnost vzal kárný senát v úvahu též skutečnost, že kárně obviněný sám po upozornění na protiprávnost postihu pohledávky z penzijního připojištění manžela povinného nesetřval na dosavadní praxi. Naopak, praxi změnil a jiné pohledávky než pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu již nepostihuje. S ohledem na veškerý kontext případu proto kárný senát jako dostačující sankci považoval písemné napomenutí. Lze vyslovit přesvědčení, že samotné kárné řízení a ta nejmírnější, symbolická sankce budou kárně obviněnému dostatečným varováním do budoucna.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. března 2018

JUDr. Zdeněk Kühn
předseda kárného senátu